

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
 Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
 Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
 Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
 nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
 čaja stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane petina enostolpna vrsta
 Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
 mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 12

Sobota, 8. februarja 1936

Leto XI

Iz notranje politike

Beograd, dne 5. febr. 1936.

Slovence občudujejo včasih po domačem in tujem svetu kot posrečene strokovnjake. Radič, pokojni, na primer je občudoval na shodu v Ljubljani enkrat naše talente tako, da bi vse Slovence za poreske inšpektorje postavil.

V finančnem odboru pa so občudovali sedaj Slovence kot gospodarske strokovnjake. K proračunu sta govorila in proti dva strokovnjaka, in glej, oba slovenska gospodarska strokovnjaka.

Minister na razpoloženju Ivan Mohorič je bil prvi, njegov manjši tajnik dr. Kocē drugi gospodarski strokovnjak. Večji in starejši je motril proračun sub specie oppositionis, mlajši pa sub specie aeternitatis. Obema so aplavdirali. Mohoriču eni, Kocētu drugi. Obema skupaj pa mora aplavdirati slovenski gospodarski svet, ker ima na obeh terenih zasajen svoj vpliv. Kakor je Mohorič obupaval, tako je Kocē korajžil. Kdo obeh pa ima prav?

Skupščinska obstrukcija še traja, skupščina se od tedna do tedna odgaja, ker je pričakovati, da bo tudi za obstrukcioniste prišlo zdravlilo in primerno plačilo. Kakor je videti, razpust skupščine še ni aktualen, četudi je Mačku in njegovim veliko do tega, da se ne uveljavijo v državi kakšni diktatorski režimi.

Značilno za Mačkove ljudi je, da so pripravljene celo aktivno sodelovati v razpletu političnih dogodkov in ta njihova pripravljenost se najrazličneje komentira.

Kakor je na eni strani povsem nedvomno izražena zahteva, po takojšnjih volitvah, seveda tajnih in svobodnih, tako se zdi, na strani Pohorcev še ni te pripravljenosti. Zdi se, da se zavedajo tega, da njihova organizacija volitvam nikakor ne bi bila kos in zato se boje, da bi njihova jugoslovanska ideologija ne mudila protiuteži hrvaškemu vprašanju.

Dočim slišimo od časa do časa o konferencah pri Uzunoviću in z Uzunovićem, se skoro nič ne sliši o Milanu Srškiću, ki je bil eden voditeljev prejšnjih režimov. Kdo ve, če ne bomo v prihodnjih dneh slišali, da je ravno dvojica Uzunović-Srškić še vedno velika barijera pri organizaciji JNS.

Vlada pa je še vedno prepričana, da ima v skupščini večino in da je le vprašanje časa, kedaj bo manjšina v obstrukciji onemogla. — Posebno, če bodo zvedeli, kdo prav za prav to obstrukcijo dirigira in komandira.

Pred državo smo vsi enaki

Uveljavljajmo to načelo!

To krilatico čujemo iz ust onih, ki zagovarjajo domovino, vsak dan. Tudi mi smo popolnoma istega mnenja ter smatramo, da bi neenako ravnanje po zakonih ali tudi sicer bilo demoralizirajoče in morda najbolj škodljivo državi kot celokupnosti.

Resnica je tudi taka. V državi izprememba režimov ne bi smela vplivati na ravnanje s posameznimi državljani. To velja za najnižje kordracije in za najvišje. Še najmanj se pa sme prepuščati političnim skupinam v državi ali v delih države, da bi izvajali neenako ravnanje s temi ali onimi državljani, ker so tudi politični organi vendar le vršilci zakonov in pravice med državljani.

Razvoj političnih dogodkov

Premalo demokracije

Iz dogodkov v narodni skupščini in odborih sklepamo, da je v narodni skupščini premalo demokracije po duhu. Zato bi bile potrebne nove svobodne volitve v narodno skupščino.

Predsednik narodne skupščine se je izneveril opoziciji. Verjetno je, da je imel vzrok za izneverbo. Sedaj pa opozicija uganja »opozicijsko« politiko proti njegovi osebi, ne da bi vpoštevala resni čas, ko nas tare gospodarska kriza, socialna beda in izjemna zakonodaja, ki mori duha in ovira razvoj.

Če se spomnimo na ta vprašanja, se nam zdi, da opozicija, ki zaradi svojega odpadlega člana dela v parlamentu škandal zaradi tega, ker ji je odpadel pristaš, ni resna, nima duha demokracije in torej želi, da se nihče ne pobriga, kako naj bi se odpravila zla in normalizirale razmere.

Kaj je lažjega za režim, kakor da se opravičuje s temi ovirami, ki so popolnoma ožjega osebnega značaja navidez, če ne bo mogel izvesti objavljenega programa, vsaj kolikor se tiče svobodne zakonodaje, ker so gospodarski in socialni problemi težje npravi in potrebujejo za reševanje daljšo dobo.

V narodni skupščini je treba več demokracije, več demokratičnega duha. Če ga ni, naj gredo gospodje poslanci domov in doma razračunavajo svoje osebne spore o zvestobi in nezvestobi. Kdor pa ima resno voljo delati, ta mora načeti in podpreti rešitev zgoraj navedenih vprašanj.

Mogoče je tudi, da opozicija, ker to odgovarja nje duhu, želi pooprstiti in podaljšati stanje in diktaturo. Če je to resnica, potem naj »opozicija« ve, da naroda ne bo imela na svoji strani.

Zla tega duha ima narodi dovolj!

Balkan in Podunavje

Neodvisnost Avstrije — Podunavska zveza — Mirovni pakt

Litvinov je bil v Londonu in Parizu. Verjetno je, da je šlo za neodvisnost Avstrije, za podunavski in mirovni vzhodni pakt.

Rusija se strinja z mnenjem, da Društvo narodov Avstriji zajamči neodvisnost.

Politične razgovore so imeli te dni tudi v Londonu in deloma v Parizu namestnik knez Pavle, rumunski kralj Karl in zunanji minister Titulescu, bolgarski kralj Boris in turški zunanji minister ter drugi politiki.

Razgovori so se očitno sukali okoli važnih političnih problemov, ki so danes aktualni. Predvsem imamo vprašanje pooprstitve sankcij, po katerih so tudi male države prizadete ter opravičeno zahtevajo kompenzacij.

V razgovorih se je dalje razpravljalo o vstopu Bolgarije v balkansko zvezo ter o podunavskem paktu, ki bi ga bilo pa šele izvesti

po ureditvi italijansko-abisinskega spora, da ne bi se Italije preveč izzivalo.

K podunavskemu paktu naj bi pristopili Avstrija in Madžarska. Madžarska se še izogiblje tej misli in madžarski zunanji minister Kanya v Parizu sploh ni mogel dobiti stikov s politiki.

Najbolj aktualno je zopet v splošni politiki vprašanje vzhodnega pakta. Temu paktu naj bi pristopile Francija, Rusija, mala antanta, balkanska zveza in Podunavje, eventualno še Nemčija, Poljska in Italija. Ker to vprašanje v celoti še ni izvedljivo, je samo politični problem, vendar nujen, da ne pridemo v dveh letih do nove svetovne vojne, ki jo napoveduje Mussolini.

V sedanjem oboroževalni tekmi in sedanjem fašističnem duhu, ki še ni dobil dovolj smrtnih udarcev, je pot najširših sporazumov prvi korak k pričetku sodelovanja narodov.

Kam hočeš, Evropa?

V »Prager Presse« čitamo naslednje po članku Wickhama Steeda v »The Nineteenth Century and After«:

»Čeprav večina prebivalstva doslej veruje v Hitlerja kot odrešeni-ka, ima pisec zanesljiva poročila iz Nemčije, ki opisujejo položaj kot obupen. Nihče se ne upa trditi, koliko časa se bo nacistični režim še vzdržal. Če bo žetev bodoče leto dobra, bo še šlo nekaj časa. Toda ogromna zadolžitev utegne dr. Schachta prisiliti, da zapleni vse

privatno imetje, ki je doslej še varovano, in obenem je devalvacija vrednosti neizogibna. Zunanja trgovina Nemčije se krči zaradi pomanjkanja surovin in preplavljanja z japonskim blagom prejšnjega nemškega trga. In bojkot židov, sedaj tudi katolikov, protestantov in socialistov, ima v inozemstvu odziv v tem, da se bojkotira nemško blago. In podzemna propaganda komunistov in socialistov se kljub pretepanju, »samomorom« in trpljenju nemoteno nadaljuje.«

To načelo je zamrlo. To je tudi zlo, ki zbujajo občutek krivice in nezadovoljstva ter se končno pretvarja v nasprotstvo in sovraštvo. In posledica vsemu temu je, rekli bi, splošna demoralizacija, ki nima več umevanja za realnost življenjskih nalog.

V tem oziru je potrebna absolutna objektivnost, ki vlada v vsej državi enako. Noben politični zaupnik ne sme imeti privilegija, da meri čevlje po svojem kopitu.

Volitve v Španiji odložene?

Parlamentarne volitve v Španiji bi se morale vršiti 16. februarja t. l. Ker se je pa v Kataloniji silno razvilo separatistično gibanje (klerikalno), namerava vlada volitve odgoditi do 10. marca t. l.

Namen odloga je, da vlada in republikanci zbero bolj svoje sile.

Modri Grki

Nauk volitev v Grčiji

Grški narod je po svoji politični modrosti izšel iz izredno nevarne politične krize. Grčija je že dolgo razdeljena v dva skoraj enako močna politična tabora. V prebivalce otokov in prebivalce na celini. Po izgubljeni vojni s Turčijo je pribezalo okoli dva milijona Grkov iz Turčije in so bili naseljeni v pristaniščih in Macedoniji. Ta priselitev je znatno povečala vpliv otočanov, ki so se zbirali okoli Venizelosa. Ko je bila kmalu nato ustanovljena republika, so se otočarji in iz Turčije pribegli Grki pridružili Venizelosu, opozicija pa monarhistom. — Ta opozicija je dobila pičlo večino. Prišedši na vlado, se pa ni upala z državnim udarom obenem izpremeniti režima. Venizelisti pa so poizkusili Calderjevo vlado odstraniti z vojaškim uporom. Upor je ponesrečil. General Kondylis je postal diktator, odpravil republikanski režim ter uvedel zopet monarhijo. Venizelos je napravil politično jako pametno, da se je v pregnanstvu s kraljem takoj spravil ter s tem dal povod za takojšnjo amnestijo, s čimer je bila diktatura likvidirana in svobodne volitve v parlament omogočene. Po Venizelosovem zgledu so se ravnali tudi vsi drugi politični voditelji in tudi komunisti. Svobodne volitve so podale zopet staro sliko, liberalna stranka je zasedla polovico parlamenta, drugo polovico tvorijo nekatere druge skupine. Po proporcionalnem volilnem sistemu se je posrečilo združenim delavskim skupinam, da so dobile 15 mandatov. Izhod iz položaja utegne biti postavitev koalicijske vlade, ki ji bo naloga delovati za notranje pomirjenje in reševanje gospodarskih problemov.

Grški primer bi moral biti zgled vsem politikom v drugih balkanskih državah.

Grki so najstarejši narod ter so od vseh balkanskih narodov najbolj pod angleškim vplivom in demokratičnimi uredbami tam. Zato ni čuda, če iščejo in najdejo izhod iz prehodne diktature na temelju notranje demokracije.

Grški zgled naj bi bil tudi

dober zgled delavstvu na Balkanu.

V Grčiji se je jasno pokazalo, kakšna bedastoča se skriva za frazo, da je mogoča sovjetska diktatura v Grčiji, ki da se nahaja pred notranjo katastrofo. Pri svobodnih volitvah so delavci dobili le toliko glasov, kolikor so jih mogli zajeti. Njih volilni uspeh je bil dosežen le ob sporazumu med seboj, ker so postali grški komunisti pametnejši in opustili staro frazeologijo. Niso lojalno priznali le potrebo demokracije, marveč so celo, videč v kralju Juriju zaščitnika demokracije, šli k njemu, da so mu sporočili, da se podajajo v njega varstvo. Grški komunisti so šli v svojem oportunističnem mnogo dalje, kakor katerakoli komunistična stranka na svetu. Jako važno je, da je to gibanje našlo pot, da se izmota iz ilegalnosti, da se je zavedlo svoje omejene moči in s tem tudi naloge, ki jo ima vršiti.

Politično, kakor strokovno se more delavsko gibanje v glavnem naslanjati le na delavski razred, kate-rega število je omejeno in se porazgubi v veliki množici mačomeščanov in kmetov. Zato tudi udarna sila socialistične delavske stranke sedaj ne

Za pravico do kruha v življenju Krvava drama v Afriki se nadaljuje

Na kongresu Delavskih zbornic, kateri se je vršil 26. in 27. januarja t. l. v Beogradu, kakor tudi na predhodnih anketah tekstilnih in rudarskih delavcev, so delegati vsega delavstva v Jugoslaviji ob navzočnosti zastopnikov skoro vseh ministrstev — pokazali v pravi luči, v kakšnih neznosnih in za človeka nedostojnih razmerah živi delovno ljudstvo v Jugoslaviji.

Iz poročil je bilo razvidno, da narašča število brezposelnih, da plače še zaposlenih padajo od dne do dne.

Slišali smo, da pravega zavarovanja za brezposelne in organizacije za pobijanje brezposelnosti ni. Podpore, katere se dele brezposelnim s strani Borz dela, so v vsakem oziru nezadostne in neobvezne in z novo naredbo se je še te pogoje zelo (zlasti za sezonske delavce) poslabšalo. Varnost za zdravje in življenje delavcev in nameščencev je vsak dan slabša. nezgodnih slučajev v tovarnah, rudnikih in drugod, je vsak dan več. Obstoječe inšpekcije dela ne odgovarjajo potrebam časa, ker nimajo potrebne avtoritete in kredita za nastavitve dovolj strokovno sposobnega osebja za nadziranje obratov. Da je to res, nam najbolj plastično dokazuje **bencolska tragedija v Mariboru**, ki je zahtevala toliko de-

lavskih žrtev, katere bi skoro gotovo izostale, ako bi imeli v Mariboru inšpekcijo dela s strokovno sposobnim aparatom.

Slišali smo tudi, da kapitalistični razred nemoteno nadaljuje svojo izkoriščevalno in brezobzirno politiko nad brezpravnim delavskim razredom, kateremu omejuje koalicijsko svobodo in svobodo štrajka za obrambo pravice do dela, kruha in življenja.

Kongres Delavskih zbornic je po zaslišanju referatov, izvajanj delegatov vseh strok in iz vseh krajev države, soglasno sklenil, započeti akcijo:

za omiljenje brezposelnosti potom javnih del, za uvedbo obveznega zavarovanja za brezposelne, za uvedbo zakonito določene minimalne plače, katera naj odgovarja življenjskim potrebam delavcev in nameščencev; za večje varstvo zdravja in življenja delavcev v obratih; za popolno koalicijsko svobodo in svobodo štrajka za obrambo gospodarskih in socialnih pravic.

Da ne bodo sklepi kongresa ostali le na papirju, je dolžnost vseh strokovnih organizacij, da za uresničenie teh zahtev zastavijo vse svoje sile in store vse, kar je v njihovi moči.

more biti velika. Šele v pravi demokraciji in po dolgoletnem delu more priti do velike koalicije med meznim delavcem in drugim ubožnim narodom po mestih in vaseh. Zato moramo opustiti domišljijo, da kmalu prevzamemo oblast, obenem v veri v kakšne druge sile, ki bi nam, poleg delavcev, prišle na pomoč.

Komunistična politika se je rodila v času družabnega razpada in razpada velikega državnega aparata, po svetovni vojni. Takrat je bilo mogoče misliti na možnost skorajšnje katastrofe ter računati z majhnim odporom in slabostjo oborožene državne sile. Od takrat se je v petnajstih letih vse temeljito izpremenilo. Državni aparat je povsod tako krepak, da ga ne more nobena gospodarska kriza slabiti, nasprotno, s tem je bil še pojačan. Komunisti so pa ostali ujetniki politike, ki jo je razvoj potepal. Vse nekdanje iznajdene besede o velikih ljudskih gibanjih, o skorajšnjih katastrofah so laži brez vsebine, ki jim nihče ne veruje več. Toda ljudem se teh laži ne sme razkriti, da se ne pokaže, da so se odpovedali »pravi veri« in nauku. Ta odpoved tem stvarim je težka **ter se vrši po odredbi odzgoraj**, s sprejemom nauka, da je potreben boj za demokracijo. Še sedaj mislijo oni, ki sprejemajo nauk o demokraciji, da je to le prehodna taktika. **Medtem pa gre razvoj po vsem svetu v smeri počasneje ali hitreje likvidacije diktatorskih režimov in prevzema režimov po demokraciji.** Pred nami je nova doba demokracije po vsem svetu in delavskih razred se mora v tej

dobi orientirati. Podpirati mora razvoj k demokraciji. Njega zastopniki morajo biti na jasnem, da ne grade gradov v oblake ali na prevzem oblasti v državi; marveč, da se pobrigajo za neposredne življenjske interese delavcev. Smatrati morajo v sedanji dobi kot edino nalogo, da osvobodijo delavstvo vpliva vseh meščanskih in verskih strank, likvidirajo razcepljenost med delavstvom in ga **združiti v eno razredno skupnost.** Delavci morajo

ustanoviti socialistično delavsko stranko,

ki bo, čeprav slabotna, prosta vseh vplivov meščanskih strank, — prav tako, kakor delajo strokovne organizacije — zasledovala in branila interese delavcev skupno s svobodnimi strokovnimi organizacijami. Delavci Jugoslavije imajo zgled v Grčiji.

Ljubezen do svobode

C. F. Melville piše v londonskem listu »Sphere«:

»Čehoslovaška, najdemokratičnejša in najnaprednejša izmed nasledstvenih držav, je doslej premagala vsak politični in gospodarski naval, ki je zadel srednjo Evropo. To se je bilo zahvaliti predvsem Masaryku in modrosti dr. Beneša, in nič manj ljubezni do notranje svobode, ki odlikuje čehoslovaški narod.«

Politiki in gospodarstveniki imajo torej lep zgled v Čehoslovaški.

Na severnem abesinskem bojišču v pokrajini Tigre je bila po par dneh večja bitka, v kateri so Abesinci dosegli znatno zmago. Abesinci so kljub dežju napadli nasprotnika in s to zmago domala obkolili Makalo ter prišli do ceste proti Adui.

Tudi na somalijskem bojišču Abesinci ne mirujejo. Prav te dni se je vršila večja bitka, v kateri so imeli Italijani 1900 mrtvih, kar je ogromno število. Prodiranje preko Sidama proti Adis-Abebi je potemtakem ustavljeno. Vrhutega prihaja na južno bojišče okoli 200.000 Abesincev, da preprečijo Grazianovo prodiranje v notranjost dežele. Za Italijane je deževno vreme neprijetno, ker ne morejo rabiti aeroplanov in motoriziranega orožja zaradi močvirnih cest.

V Ženevi se posvetujejo o petrolejskih in drugih sankcijah proti Italiji ter ugotavljajo nove »težkoče« glede izvedbe.

V Rimu je imel veliki fašistični svet sejo. Na seji so ugotovili, da Italija pred deževno dobo ne more

zmagati, zato bo vojno nadaljevala. Razširjenje sankcij se bo smatralo le za neprijateljsko dejanje, ki ne povzroči vojne, pač pa izstop Italije iz Društva narodov.

Drugače pa piše italijansko časopisje. Poostritev sankcij in eventualno gospodarsko blokado bo Italija smatrala za sovražnost in vojaške obrambe ne bo štedila. Društvu narodov očita, da je kršilo mednarodni pakt in je pod vplivom države, ki je falzificirala dejanski stan (misli Anglijo).

To so težki očitki, ki bodo nedvomno povzročili diplomatske korake.

Italijanska »Gazetta del Popolo« grozi predrzno sankcijskim državam ter pravi končno: »To novo evropsko vojno, morda tudi svetovno vojno, bo Italija pričela, kadar bo sama hotela, pa ne, kadar bi ji jo drugi radi vsilili.«

Ali naj narodi take grožnje hladnokrvno poslušajo? Pač je treba prav neobzirno zagotoviti varnost miru!

Kaj vse tiči za italijansko-abesinsko vojno?

Pariški tednik »Gringoire« razodeva razne konkretne in zanimive stvari, ki so ozadje italijansko-abesinske vojne in angleške politike:

Vsakdo že ve, da je Tana-jezero zelo važno za Angleže, ker napaja Nil, ki teče skozi Egipt, ki je pod angleškim »varstvom«.

Ali pa že veste, da se Angleži že od l. 1902. zama trudijo, da bi dobili od abesinske vlade dovoljenje, da dvignejo višino vode v jezeru za 95 metrov, da bi tako imeli važno rezervo za suhi čas v Egiptu?

Ali veste, da hočejo Angleži zgraditi direktni kanal iz Tanskega jezera do modrega Nila, s čimer bi se tok Nila skrajšal za tisoč km?

Ali veste, da bi ta dela, ki bi prinesla Egiptu in Sudanu mnogo večje množine vode, stala okrog 50 milijonov funt šterlingov in da bi bil narejen jez največji na svetu?

Ali veste, da hočejo Angleži v svojem Sudanu napraviti velike nasade bombaža in da so radi tega Egiptčani vznemirjeni, ker se bojé, da bodo Angleži napeljali Nil v Sudan in lahko ogrozili Egipt?

Delavske plače v Sudanu znašajo samo tretjino v Egiptu običajnih plač in tako upajo Angleži, da bodo proizvajali najcenejši bombaž in napovedali uspešno konkurenco samim Japoncem. Ali veste, da je Egipt naprosil londonsko vlado, da naj takoj razdeli vodne množine Nila brez ozira na nove plantaže v Sudanu in da je London odklonil to in da je ta zadeva pravo ozadje nemirov v Egiptu?

Ali veste, da je Tana-jezero važno tudi za velik del Abesinije in da je Italija rekla Angliji, da se mora vprašanje tega jezera razčistiti, preden bi se sploh začela mirovna pogajanja? Angleži so to italijansko zahtevo odklonili.

Toda, ali veste, da so tudi Nemci zahtevali svoj delež pri teh velikih delih za kanal in jez in da je »Hoch- und Tiefbau- A.-G.« v Esenu že odposlala inženjerje na lice mesta? Te nemške inženjerje so sprejeli Angleži s tem, da so jim pokazali revolverje. Ali veste, da je Nemčija potem nekaj zagrozila Londonu in je London pristal na to, da so Nemci za eno tretjino udeleženi pri tem podjetju?

Petrolejska koncesija, ki jo je dal neguš Rickettu, je še vedno veljavna.

Ali veste, da hoče angleška Standard Oil družba (petrolejska družba), ki stoji za Rickettom, ob prvi ugodni priliki začeti s pridobivanjem petroleja, ki se nahaja menda v tistem delu Abesinije, ki meji na italijansko Eritrejo in francosko Somalijo?

Ali veste, da hoče biti Italija udeležena pri tem podjetju in da so Angleži gluhi za te želje?

Ali veste, da leži to petrolejsko ozemlje 80 do 200 metrov globlje od Rdečega morja?

In ali veste, da je Italija zagrozila, da bo to ozemlje poplavela ter v ta namen skozi Eritrejo napeljala 40 km dolg kanal iz Rdečega morja? In veste, da je Rickett odpotoval v Rim, da se pogaja z Italijani?

B. Traven, Bombaž

II. Knjiga

Prevaža Talpa 51

Tajnik niti ni smatral za potrebno, da bi imenoval svoje ime. In kaj je sedaj senjoru Douxu drugo preostalo, kakor da je moral tja; kajti bri-tev ga je noč in dan zasledovala in celo, kadar je jedel, se mu je zdelo, da je namizni nož bri-tev. »Sedite tule v čakalnici,« mu je rekel neki delavec, ki je v pisarni pomagal. »Imamo še neki razgovor. Ne bo dolgo trajal.« Vkljub temu pa je vendar trajal več ko pol ure in medtem se je senjor Doux utegnil učiti na pamet parole, ki so visele po stenah. Vsaka teh parol je zbudila v njem najprej jezo. Čim daje pa jih je študiral, tem bolj se je začel bati reči, ki so ga čakale za vrati, za katerimi je slišal ropotati pisalni stroj. Končno je prišel delavec in mu rekel: »Senjor, tajnik vas sprejme.«

Senjor Doux je pogoltnil slino, ko je stopil v malo tajnikovo pisarno. Bil je namenjen tajniku takoj ostro pogledati v oči; toda do tega ni prišlo. Kajti za tajnikom je bila preko vse stene razpeta zastava, pol rdeča, pol črna, in na njej je bilo z debelimi črkami zapisano:

Proletarios des mundo, unios! (Proletarci vseh dežel, združite se!)

To je senjora Douxa docela zmedlo. Tisti hip se mu je zazdelo, da ne sedi tu pred njim tajnik, nego da zro jezno vanj natakariji vsega sveta. Glas, ki bi naj bil trd, je postal ves obupan, ko je rekel: »Dober dan, jaz sem senjor Doux iz kavarne La Aurora.«

»Dobro. Sedite! Kaj želite?« je vprašal tajnik.

»Rad bi vedel, ali bi ne mogli povzročiti, da bi se moja kavana zopet odprla.«

»To moremo napraviti,« je odvrnil tajnik.

»Trebva vam je izpolniti samo pogoje.«

»O, pripravljen sem ustreči vsemu, kar natakariji zahtevajo.«

Tajnik je pograbil za mal listek, ga prebral in rekel: »Zahteve pa niso več tiste, kakršne so bile spočetka.«

»Ne več iste?« je Doux prestrašeno pogoltnil.

»Ne. Mezda znaša za teden dni petnajst pez,« je rekel tajnik prav po trgovsko.

»Saj so vendar zahtevali samo dvanajst.«

»Je že mogoče. Toda potem so stavkali. In menda vendar ne boste zahtevali, da bi ljudje zastoj stavkali. Sedaj znaša mezda pač petnajst. Če bi takoj ustregli, bi znašala dvanajst.«

»Dobro,« je odvrnil Doux in se je vzravnal, »pa naj bo petnajst.«

»Plačilni dan je ob petkih. In sicer za ves teden. Teh netočnih plačevanj ne bomo več trpeli,« je rekel tajnik.

»Toda to se ne da kar meni nič tebi nič napraviti. Doslej smo napravili zmeraj tako, da smo plačali tedaj, ko smo imeli pač za to na razpolago denar.«

Tajnik je dvignil pogled: »Kar ste zmeraj delali, nas prav nič ne briga. Sedaj odločujemo mi, kaj vam je odslej storiti. S tistim starim gospodarstvom, ki je trajalo stoletja, bomo enkrat pomedli. Tu je delo in tu mezda. Prav tako točno, kakor zahtevati delo od ljudi, morate izplačevati tudi mezdo!«

»To bo pa težko šlo,« je branil Doux svojo postojanko, »Potem mi bo često nedostajalo denarja za nakup.«

»To nas prav nič ne briga. Najprej je mezda, sicer nimajo ljudje pez, da si nakupijo svoje potreščine. In mislimo, da je bolje, da vam nedostaja denar za nakupovanja, kakor pa delavcem.«

Senjor Doux je težko dihal. »Toda teden se konča vendar šele v soboto. Čemu bi naj pa potem že ob petkih plačeval mezdo?«

(Dalje prihodnjič.)

Doma in po svetu

Proces proti morilkem kralja Aleksandra se nadaljuje od 5. t. m. v Aix en Provence v Franciji.

Prihodnja seja narodne skupščine bo v ponedeljek, dne 10. t. m. Izvolila bo odbor, ki bo razpravljala o razdolžitvi kmeta in prehrani pasivnih krajev.

Narodna skupščina zopet odgodena. Narodna skupščina je zborovala dva dni, toda je bila zaradi motenj opozicije zopet odgodena za teden dni. Izhod: nove svobodne volitve po propozicnem sistemu in tajne.

Klub radikalnih poslancev ustanovljen. Predsednik kluba je Mirko Komnenović, podpredsednik Sulejman Hafizadić in tajnik Mihajlo Djurović.

Zobotehnik Joško Bevc obsojen. Te dni se je vršila v Ljubljani obravnava proti zobotehniku Bevcu, ki je klijentinj fotografiral itd. Zadeva je bila prava senzacija za žurnalistiko. Bevc je bil po tajni razpravi obsojen na 14 mesecev ječe. »Žrtve« so zanj pričale deloma olajševalno.

Težave s koalicijsko vlado v Grčiji. Po volitvah in smrti generala Kondylisa razgovori o sestavi koalicijske vlade zadevajo ob težkoče. Če sestava koalicijske vlade ne bo uspešna, dobi sedanji predsednik vlade Demertzis nalog, da izvede nove volitve v parlament.

Politični jetniki v Bolgariji. V mali Bolgariji imajo v zaporih okoli 5000 političnih jetnikov. To ne znači najboljših razmer.

Prepoved fašističnih organizacij v Rumuniji. Rumunski notranji minister je prepovedal delovanje vsem političnim organizacijam vojaškega značaja.

Knez Starhemberg, ki bi rad postal upravnik Avstrije, je bil te dni v Londonu in v Parizu ter tipal, če bi se dalo poklicati Habsburžane v Avstrijo na prestol. V Londonu in Parizu so mu povedali, da naj zaenkrat opusti to misel. Starhemberg se je vdal v božjo voljo. Pripomnimo pa obenem, da je Oton Habsburg, ki se tepe za avstrijski prestol, prista — stanovske države. Ta državna oblika mu ugaja, ker je diktatura kapitalistov.

Predsednik čehoslovaške vlade dr. Hodža obišče v kratkem uradno Beograd in Bukarešto. Pozneje obišče dr. Hodža tudi Dunaj.

Kolkovine proste prošnje nezaposlenih. Čehoslovaški socialni demokrati so predlagali v parlamentarnemu socialno-političnemu odboru, da naj bodo prošnje nezaposlenih in siromašnih šolskih absolventov za javne službe kolkovine proste. Primeren ukrep, ker nezaposleni in siromašni kolkov ne morejo zmagovati, vrhutega se pa zmeče za mnogo prošenj mnogo denarja brez uspeha, ker je preveč nezaposlenih.

Atentat na voditelja hitlerijancev v Švici, Viljema Gustlofa, je izvršil te dni v Davosu medicinar David Frankfurter, rodem iz Vinkovcev. — Atentator se je sam prijavil oblastem. Viljem Gustlof je obležal od strelca zadet na licu mesta mrtev.

Fronta desničarjev v Franciji. — Francoski reaktivisti se pripravljajo na parlamentarne volitve in se v ta namen združijo k skupnemu boju. Takih zgledov smo imeli že v več državah. Tako v Avstriji večkrat.

Plinskih mask je naročila angleška vlada 40 milijonov. Maske bodo razdeljene po občinah za slučaj potrebe.

Enotnost ni mogoča. Komunistični mladinci so izjavili socialistični mladinski zvezi v Norvegiji, da vstopijo v zvezo. Pri pogajanjih so pa vztrajali, da ostanejo še dalje člani komunistične stranke. Zahtevali so dalje, da socialistična mladina izstopi iz delavske stranke. Ob takih čudnih nazorih in stališču enotnost pač ni mogoča in morajo ostati pogajanja brez rezultata. Socialistična mladinska zveza Norvegije bo v kratkem sklepala o zadevi in je jasno že vnaprej, kakšen bo sklep.

V Zedinjenih državah so pridelali lani za 33 milijonov dolarjev zlata (1437 milijonov dinarjev) ali 44 milijonov 824.629 unč.

IZ NAŠIH KRAJEV

Maribor

Medstrokovni odbor v Mariboru

je na svoji zadnji seji sklenil sklicati za nedeljo, dne 16. t. m. ob 1/2 10. uri

AVNI STROKOVNI SHOD

v veliki kazinski dvorani v Mariboru, na Slomškovem trgu.

Na tem shodu se bo pojasnilo položaj delavstva v državi ter podprlo sklepe kongresa Delavskih zbornic. Razen o tem se bo na shodu govorilo o tragični bencolski aferi v Mariboru, odločno zahtevalo ugotovitev krivcev in vzpostavitev inšpekcije dela v Mariboru.

Vse delavce in nameščence v Mariboru in okolici vabimo, da se tega važnega shoda polnoštevilno udeležijo.

Izid volitev obratnih zaupnikov v Mariboru in okolici

Porast našega strokovnega pokreta

Volitve obratnih zaupnikov za leto 1936 so končane. Svobodne strokovne organizacije zaznamujejo pri teh volitvah lep napredek in to kljub temu, da so se v nekaterih podjetjih angažirale sile, ki se v te volitve nikakor ne bi smele vmešavati. V kolikor so te sile domač element, jih bomo ohranili v spominu; v kolikor pa spadajo izven naših mej, jih bomo opozorili na njih specialne dolžnosti, radi katerih se nahajajo med nami.

Spodnja tabela izkazuje dosedaj znane rezultate v letošnjem letu, kakor tudi rezultate lanskega leta, v svrhu primerjave. Končne številke se bodo povečale pri rdečih najbrž še za 12 (ker še nimamo podatkov iz pekovskih obratov), pri plavih za 15 do 17 (ker so predložili ponekod tudi uradniške liste) in pri belih za 5 do 7.

Svobodne strokovne organizacije imajo večino skoraj v vseh obratih, razen pri Teksti na Teznu, pri električnem podjetju in pri avtobus-podjetju. Da so beli svoje edine uspehe dosegli ravno v mestnih podjetjih, ne bo nikogar začudilo. Kljub temu je tudi tam večina v rokah naših organizacij.

Pripomniti je treba, da je volilni odbor pri trdki Doktor in drug banki upravi dvakrat predlagal razveljavljanje volitev. Če bo banska uprava ta predlog vpoštevala, potem bo prišlo v tem podjetju do novih volitev in novih rezultatov, ki pa ne bodo mnogo izpremenili končnega efekta. Iz spodnje tabele je torej razvidno, da

imajo rdeči 100 zaupnikov (in ne 36, kakor je pisal »Večernik«), plavi 17 in beli 6. Lansko leto pa so imeli rdeči 84, plavi 38 in beli nič.

	1936		1935	
	rdeči	plavi	rdeči	plavi
Tovarna svile v Radvanju	3	—	—	—
Thoma K., tov. svile	6	—	6	—
Thoma K., barvar.	3	—	3	—
Zelenka in komp.	4	2	6	—
Pogrebni zavod	1	—	1	—
Električno podjetje	1	2	3	—
Plinarna	2	1	2	1
Avtobus-podjetje	1	1	—	3
Gradbeni urad	5	1	6	—
Freund Viljem	4	—	5	—
Teksta	2	3	2	3
Kovina	5	—	3	2
Štera	1	1	—	3
Hutter (klot)	5	1	5	1
Hutter (hlačevina)	5	1	6	—
Mautner	4	2	—	6
Jugotekstil	5	1	3	3
Rosner	4	2	—	6
Ehrlich, tkalnica	5	1	6	—
Ehrlich, predilnica	6	—	5	—
Doktor in drug	16	—	13	3
Rosenberg	3	—	2	—
Roglič	3	—	2	1
Splošna stav. dr.	3	2	—	5
Potočnik	1	—	3	—
Pengg Johann	2	1	2	1
	100	17	6	84

Zborovanje vseh zaupnikov in funkcionarjev.

V nedeljo, dne 9. t. m. ob 9. uri dopoldne se bo vršilo v Delavski zbornici zborovanje obratnih zaupnikov in strokovnih funkcionarjev. Naj nihče ne manjka!

Zaupniški tečaj. V soboto, dne 8. t. m. predavata s. Petljan o »socialnem zavarovanju« in g. Cibic o »pravopisju«. — Vsi na tečaj!

Bencolsko zastrupljenje. Kakor smo že poročali, se poleg treh smrtnih žrtev nahaja v tukajšnji bolnici še nekaj bolnikov, ki so oboleli na zastrupljenju. Pri krojaškemu pomočniku Francu Tomanu so te dni izvedli zdravniki v bolnici transfuzijo krvi. Kri je daroval Tomanov mlajši brat. Zdravniki upajo, da bodo Tomanu, ki je žrtev malomarnosti in pohlepa po dobičku, rešili življenje. Kaznujte krivce!

»Slovenec« se je te dni pohvalil, da se vrste katoliških obratnih zaupnikov množijo. Previdno pa je zamočal število teh »pomožnih« obratnih zaupnikov, saj bi »katoliški svet« začudil ogromnemu napredku, če bi »Slovenec« navedel številke.

Udeležbo šolskih otrok pri pogrebu nadučitelja Antona Hrena so skušali neki zainteresirani krogi preprečiti. Obrnili so se na pristojno oblast in navajali kot za vzrok to, da je pokojni prestopil iz katoliške v starokatoliško vero in da je odredil vpepeljitev svojega trupla. (Upepeljitev je izvedlo društvo »Ogenj«.) Oblast je to intervencijo zavrnila. Šolski otroci so se z učitelji na čelu udeležili pogreba. Cerkevne obrede so opravili trije starokatoliški dijakoni. Udeležba občinstva je bila zelo velika.

11.300 volilcev v Mariboru je vpisanih v popravljenih volilnih imenikih, ki jih je sestavil mestni popisovalni urad. Kje bodo volili železniški delavci iz delavnice, še ni odločeno. Volilce in volilne imenike torej imamo, kaj pa je z volitvami?

Pevski odsek glasbenega društva »Zarje« bo obdržal v soboto, dne 8. t. m. ob 8. uri zvečer v Delavski zbornici, Sodna ulica 9-II, svoj I. redni občni zbor. Vabimo vse člane in članice, da se tega občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Takšne podjetnike treba prijaviti. Pred sreskim sodiščem se je vršilo te dni ob isti uri 10 razprav v tožbah brezposelnih rudarjev proti nekemu rudarskemu podjetniku g. P., ki je najel po navedbah tožb brezposelne rudarje, da so kopali in delali v njegovem rudniku v Libolah skozi več tednov, si kupovali celo sami luč in druge potrebščine, a plačila niso dobili nobenega. Končno so zvedeli, da sploh ni nobenega denarja in se razkropili po svetu. Podjetnik je obljubljal in obljubljal, a plačal ničesar. Radi tega so končno tožili za zasluženo mezdno in za 14 dnevno odpovedno dobo. Sodnik je bil nad takšnim postopanjem podjetnika silno ogorčen in rekel, da je treba podjetnike, ki na ta način izrabljajo brezposelne reveže, enostavno izročiti državnemu pravdniku radi kazenskega preganjanja. To je menda učinkovalo, ker se je podjetnik takoj nato zavezal, da bo delavcem v enem mesecu zasluženo

Reja domačih kuncev. Mnogo se piše po listih o reji domačih kuncev. Ni treba posebej povdarjati, da je kuncereja res koristna gospodarska panoga, katero tudi sedaj ni zavreči v kljub obilnemu mesnemu trgu, ampak treba je rejo še podvojiti ter pri tem tudi gledati in skrbeti za izboljšanje vrst, da dosežemo isto višino, kakor države, ki se že mnogo let z uspehom bavijo z rejo, ter znajo isto tudi ceniti. Vsak rejec, ki je gojil kunce za časa svetovne vojne, ve še danes, koliko je vredna reja kuncev. Dragocen je bil takrat kunc gleda ljudske prehrane. Resna volja in resni živja potreba je združila takratne rejce v ustanovljenem kuncerejskem društvu v Mariboru, katero se je tekom let prav dobro razvijalo in vključevalo padanju mesnih cen še danes deluje, ter dokončuje letos 20 let svojega obstoja. Ker pa ima društvo tudi resno voljo, da rejo širi ter dokaže koristi reje osobito malemu človeku, vabi društvo vse rejce, ki še niso včlanjeni, da se vpišejo v društvo, ker bodo malenkostno članarino imeli v kratkem času povrnjeno z raznimi potrebnimi narko o reji. Društvo je v minulem letu naročilo tudi več plemenjakov žlahtnih vrst iz inozemstva, tako je vsakemu dana tudi možnost, si nabaviti po želji zdrave in prvovrstne plemenjake za nadaljno rejo. Vsak ljubitelj in rejec domačih kuncev naj postane član »Prvega Jugoslovanskega kuncerejskega društva v Mariboru«, kjer dobi vsa potrebna navodila za rejo.

S proučevanjem novega mestnega proračuna je bila poverjena posebna komisija mestnih svetnikov.

Akcijni odbor »Zadružne liste« za predstojee volitve delegatov v nabhvalno zadružno uslužbencev drž. žel. Ljubljana—Maribor vabi na širši članski sestanek vseh za drugarjev, ki se bo vršil v nedeljo, dne 9. februarja ob 10. uri v dvorani Zadružne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti 6.

Žel. pevsko društvo »Krilato kolo« priredi v soboto, dne 8. februarja v gostilni Koren v Koških (preje Breznik) družinski večer s pevskim koncertom. Vabijo se vsi podporni člani kakor tudi prijatelji petja. Vstopnina prosta. — Odbor.

Celje

mezdno izplačal. Delavci so mu celo še odpustili mezdno za odpovedno dobo, ki jim po zakonu gre.

Štore

Premilul je po dolgi in mučni bolezni dne 4. februarja v 60. letu starosti Valentin Gorjup, naš zvesti sodrug in borec v boju za naš vsakdanji kruh. Vse nas je vest o njegovi prezgodnji smrti globoko pretresla, saj smo izgubili z njim enega svojih najboljših. Naj bo zvestemu sodrugu zemljica lahka! Svoicem izrekamo naše sožalje!

Hrastnik

Ali dobivate vaše nadure plačane? Pri nas v steklarni se zadnje čase, odkar smo začeli polno obratovati, može slučaj, da nekateri delavci delajo po dva šihla na dan. Dotičniki kar tekmujejo med seboj, kdo jih bo napravil več, a pri tem se niti ne vpra-

šajo, ali je to sploh potrebno in ali bomo dobivali 50 odstotkov za nadure? Torej mi se s takim početjem ne strinjamo. Prvič zahtevamo, če podjetju primanjkuje delavcev, da vzame nazaj v delo one, ki so ne po lastni krivdi brezposelni. Drugič smo za uvedbo 6 urnega delavnika v vseh obratih in stojimo na stališču, da morajo delavci, ki delajo prekurno, brezpogojno dobiti 50 odstotkov za nadure, če se jim že ni mogoče izogniti. Tekmovalce v nadurnem delu pa opozarjamo, da enkrat prenehajo s takim za brezposelne izzivalnim početjem, da ne bodo nekoč tega obžalovali. — Opazovalec.

Zagorje ob Savi

Zborovanje. V nedeljo, dne 9. februarja t. l. s pričetkom ob 9. uri dopoldne, se bo vršilo v Kino-dvorani v Zagorju važno zborovanje, na katerem bosta poročala ss. dr. Reisman in Eržen. Sodrugi in sodružice, udeležite se zborovanja v čim večjem številu.

Kranj

»Postopači in »lenuhi«... Slišimo ljudi, ki pravijo: »Veliko je brezposelnih, ki bi radi delali, veliko pa je »postopačev« in »lenuhov«, ki se jim delati »ne ljubi«. Le eno drži: zaposli naj se vse delavoljne in potem se bo šele lahko govorilo o »postopačih« in »lenuhih«. Če brezposelni slišijo take očitke od ljudi, ki so načelni nasprotniki delavskega razreda, in ki jim plehka meščanska miselnost res zastira jasen pogled, na to ne polagajo posebne važnosti. Načelni nasprotniki delavstva zasledujejo s tem svoj cilj, da bi prišli do cenene delovne sile. Saj pravi kakšen podjetnik: Bolje je, da delate za par dinarjev, kakor pa, da postopate.« In logično je, da če brezposelni zgrabi za takšno ponudbo, se na drugi strani pokažejo posledice v tem, da največkrat izrine na cesto dražje delovne moči. Če pa slišijo brezposelni take očitke od ljudi, ki se sami bore za skromno existenco, je pa to obžalovanja vreden pokaj, ki nam kaže, da ljudje v svoji kratkovidnosti ne vidijo niti svoje preteklosti, še manj pa prav ocenjujejo svojo bodočnost. Sramotno je, če take očitke rabijo zato, da pred javnostjo oblatijo brezposelnega delavca. Poleg tega pa še to-le: če bi se taki očitki ponavljali, bi to imelo lahko za posledico, da nastanejo slabi odnosi med brezposelnimi in zaposlenimi, kar pa more koristiti le izkoriščevalcem delovnega ljudstva. Ni čudno, da si brezposelni v takih okoliščinah želi dotičnega pri zaslužku izpodriniti, namestu da bi branil stavo-kokozom na delo, sam prevzame to žalostno vlogo. V interesu delavskega razreda je, da vlada med brezposelnimi in zaposlenimi najboljšo soglasje. Dotičniki, ki brezposelne grdijo, kažejo v javnosti samo svojo plehkost: škodujejo delavskemu razredu za ugledu in pomagajo uveljavljati gesla o »delovnih bataljonih«, ki se jih kapitalistični krogi poslužujejo.

Naročnikom »Delavske Politike«, ki zaostanka naročnine na poziv ne bodo poravnali, niti se odzvali, bomo s 15. februarjem časopis ustavili. Kdor pa dolga malomarnosti ne bi poravnal, naj ve, da ga bo uprava prisilno izterjala. — Poverjenik.

Jesenice

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne) vefilm »Zeleni domino«. Film »Žene stavkajo« je zaradi premijere v Beogradu preložen. — Med dodatki tudi glasbeni film »Bora Minevič in njegovi harmonikarji«. Sledi »Rdeči jezdec«.

Stari trg pri Rakeku

Posnemajte. S iz Starega trga pri Rakeku so poslali Din 8.— za tiskovni sklad. Iskrena hvala.

Guštanj

»V sili je dober vsak, če tudi še bolj lažnjivi izgovor.« Tako so zapisali tukajšnji pravičniki za zgledje člančiča v »Delavski pravici« z dne 23. januarja t. l., misleč, da bodo s tem javnost prepričali, da to, kar so zapisali v »Delavski pravici« 5. decembra 1935, ni bilo obrekovanje. Pa da vidimo, komu so lažnjivi izgovori potrebni. Kot pisec članka v »Pravici« z dne 5. decembra je bil podpisani »star kovinar«. Sedaj pa pravijo, da je članek pisal odbor njihove podružnice, torej gg. Kokalj Ivan, Kotnik Andrej in Majer Alojz. Sedaj vsaj vemo, kdo za vsebino članka v resnici odgovarja. V dotičnem članku so trdili, da so bile pri zadnji mezdni razpravi reducirane mezde v akordu za 10 odst. in da se dela v vseh obratih le v akordu. S tem so hoteli povedati, da je mezdna razprava prinesla le splošne redukcije. Ker pa je glavni zaupnik takoj po objavi članka vprašal zgoraj navedene pravičnike, kako morejo kaj takega trditi, so vsi trije svečano zatrdili, da jim o tej zadevi ni nič znano in da članka še sploh niso! Torej gospodje pravičniki, kaj rečete na to, kako je mogoče v očigled krščanski pravičnosti in morali najprej trditi, da ne veste, potem pa moremo izvedeti od uradništva, da je vse skupaj vaše delo! Kaj ne, tega pač niste pričakovali, da si boste sami nastavili past! V 23. številki »Pravice« trde, da z notico o zavisti in velikem šundru (ki da ga je napravil nek naš star član zato, ker je eden njihovih članov nekaj dinarjev več zaslužil) niso mislili na P. I. in A. F., kakor smo mi odgovorili, pač pa, da je mišljen njihov član D. I. in N. F. (imena tega zadnjega sicer niso imeli korajže navesti, a smo izvedeli sami zanj po že navedenem P. I.) Sedaj pa poglejmo še enkrat te »resnične« navedbe, kakor trdijo pravičniki. Ko je izšel naš odgovor na prvi članek pravičnikov, je deloval kot

bomba. Bilo jih je kar veselo gledati v gostilni njihovega somišljenika, kako so v zadregi porivali po mizi »Delavsko Politiko« eden drugemu, kakor bi igrali šah. Delavec P. I. je takoj prišel k našima članoma L. F. in A. F. ter zatrjeval, da je pomota, kar stoji v »Pravici«, da ni bil mišljen on in A. F., temveč D. I. in N. F., trdil je, da ni res, da bi bil on član JSZ, kakor smo navedli mi in trdi »Pravica«, temveč, da mu je vseeno, ali JSZ ali SMRJ. Zanimal je, da bi bil on namenoma svoje sodelavce napačno informiral, ali naj grejo delat ali ne. Ko pa ga je A. F. zavrnil: »Zakaj pa si potem govoril o tem pred sodelavcem L. F.?«, je pa priznal, da je že mogoče govoril, lahko pa tudi, da ga je oni napak razumel. Bilo kakor bilo, svetovali bi mu le, naj v bodoče bolj pazi, kaj govori. **Kaj pa izjavljata priči D. I. in N. F.?** Prvi trdi, da je že to laž, da bi bil on član JSZ, kakor pravijo pravičniki. Oba pa potrjuje, da o kakšni zavisti radi zaslužka med njima ne more biti govora in če »Pravica« to tudi stokrat napiše in pravičniki to trdijo, **ker oba do sedaj nista niti vedela, koliko eden ali drugi zasluži, najmanj pa sta o tem kdaj govorila.** Torej pravičniki, kaj rečete na to izjavo? Boste tudi sedaj rekli, da smo si sami vse izmislili? Če pa želite pismeno izjavo obeli prič, pa jo tudi lahko dobite! Zelo pa smo radovedni, komu boste sedaj obesili na vrat, da je zavistal zaslužek svojemu tovarišu, ko vam je tu izpodletelo. Tako izgledajo »kričeči sluščaji«, o katerih ve poročati dopisnik »Pravice«. H koncu pa še enkrat kličemo v spomin pravičnikom stavek, ki so si ga za zglavje zadnjega članka napisali, in moramo samo čestitati, ker jim tako imenitno pristojta. Boljšega naslova si niste mogli izbrati! Koga pa vi smatrate za dopisnika D. P., je nam pač vseeno, le to ne pozabite, da jih imamo več, ki znajo sukati pero. Z vašo besedo, da naj resnico izvedo vsi, se strinjamo tudi mi. Zato bi želeli in pričakujemo, da v bodoče poročate samo res resnico. Zapomnite si pa izrek, da ima laž kratke noge, pa četudi je krščanskega izvora.

Strokovni pokret

Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije ob zaključku leta 1935.

Glavni odbor Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije, s sedežem v Ljubljani, je objavil za preteklo l. 1935 poročilo o delovanju te pomembne organizacije, ki združuje vse delavce in delavke, v kolikor nimajo svojih poklicnih organizacij. Organizacija je štela ob koncu l. 1935 28 podružnic in 3.202 člana. Izmed podružnic jih je pet izven Slovenije.

V l. 1935 je pristopilo v SDSZ 2.733 članov, porast članov ob koncu leta pa je le 831. (Decembra 1934 je štela organizacija 2371 članov in članic; decembra 1935 pa 3202, od teh je bilo 948 članic.) Organizacija je zasidrana v 72 podjetjih.

Število delavstva, ki je šlo samo skozi organizacijo, t. j. pristopilo in zopet odpadlo, je nenormalno veliko. Podružnični funkcionarji bodo zato morali razmišljati, kako pristopivše člane obdržati v organizaciji.

Brezposelne pa je treba opozoriti na to, da si morejo ohraniti svoje članstvo, če se po izstopu iz dela javijo organizaciji, od katere prejmejo brezposelne znamke.

Povprečen tedenski prispevek organizacije je znašal Din 3.10 (za Din 0.35 manjši od lanskega leta). Treba bo razviti med članstvom primerno agitacijo, da bo plačevalo prispevke višjih razredov, ker je to le zanje ugodno, ker imajo pravico na večjo podporo.

V l. 1935 je imela SDSZ mezdna gibanja, ki so obsegala 7000 delavcev. Večina gibanj je bilo zaključenih z uspehom. Le v treh podjetjih je bil popoln neuspeh. Stavk je vodila zveza šest in je stvarko 1600 delavcev. Sklenjenih je bilo sedem novih kolektivnih pogodb.

Medtem se je vršila dne 19. januarja seja širšega centralnega odbora, ki je vzela poročilo s pohvalo na znanje.

Združitev zdravih sil

In poprej tega niste vedeli?

Glasilo g. Puelja našteva pod tem naslovom napake povojne dobe. Pritožuje se o tisku, ki ni svoboden in o nizkih strasteh, ki jih goji časopisje s svojimi poročili, polemikanji, zgolj da love naročnike.

Pritožuje se tudi zaradi vzgoje. Odkod izhaja splošna podivjanost, se človek z grozo vprašuje, ko je ni ne konca ne kraja.

Tako tarna to glasilo. Slabo drevo, pravi, rodi slabo sadje.

Gospodje, soodločevali ste v vladah, snovali ste orjune, poševce in še danes se trudite, da bi ustvarili nekakšno fašistično gardo, ki bi narod vzgajala v surovosti.

Svobode niste vrnili narodu, strpljivosti in humanizma niste gojili. Puške in pendreke ste vsiljevali mladini. Če že ne vi, pa ob vašem molčanju. Pokvarili ste volilno pravico in še prej povzročili, da so izgubili državljani politično pravico.

Razumljivo je, da se časopisje pogreza v blatu in gnoju, če ne more razpravljati o načelih, o javnih stvareh in dvigati naroda z idealom sodelovanja. Vse to je razumljivo.

Nad petnajst let ste vedrili izmenoma z zavezniki in nasprotniki v politični areni. In delali niste prav, ker bi sicer ne imeli današnjih razmer. Prepričali ste se, dopuščali za ljubi osebni mir vse grozote v gospodarski politiki in vse spore in prepire, ki so končno dovedli do izjemnega stanja.

Zakaj vsega tega gospoda ni prej vedela, kar pripoveduje sedaj?

Prav ima politik, ki je rekel gospodom. Dosti je tega, dosti časa ste imeli! Zakaj niste delali? Zakaj ste samo vodili prepire?

To pa velja tudi za »pohorce«.

Zahajajte v „Podgrajsko klet“ Ljubljana, Mestni trg 13

kjer toči pristna dalmatinska vina po Din 8.—, pristna štajerska vina po Din 10.— in 12.— upokojeni rudar.

Delavski pravni svetovalec

Obljubljena parcela — (Celjska okolica.)

Vprašanje: Leta 1926 sem kupil od sosedu nekaj parcel in sva se takrat pogodila, da mi bo prodal še drugo parcelo. Ki se drži moje hiše, če bo enkrat tudi ta parcela na prodaj. Za to imam priče. Sosed pa je sedaj to parcelo — njivo — brez moje vednosti prodal drugemu. Ali lahko razveljavim kupčijo, ker njivo neobhodno rabim in bom sicer s sosedom v stalnem prepiru?

Odgovor: Ko ste sklenili Vašo kupčijo, ste bili najbrž premočno previdni. Dogovor, da vam bo sosed prodal še tudi njivo, je vsekakor veljaven. Morali pa bi si Vi ta dogovor že takrat dali vključiti na sosedovo posestvo, zlasti na tisto njivo. V tem slučaju bi je sosed ne mogel naprej prodati. Sedaj bi lahko z uspehom zahtevali to njivo le tedaj, če novi kupec še ni prepisan. Morali bi v tem slučaju takoj vložiti tožbo in predlagati pri sodišču, da se tožba zaznamuje v zemljiški knjigi. Ako pa je novi kupec že prepisan, ne boste

ogli več njive dobiti proti volji novega kupca. Proti sosedu-prodajalcu bi lahko nastopili le z odškodninsko tožbo. Morali bi pred sodiščem dokazati škodo, ki vam je s tem nastala, da je sosed prodal njivo drugemu.

Mezda za čas pregleda turbine

(§ 220 o. z.)

Vprašanje: V našem podjetju so pregledovali parno turbino in zaradi tega par dni nismo delali. Delodajalec nam za te dni ni plačal mezde. Ali lahko zahtevamo plačilo?

Odgovor: § 220 obrtnega zakona pravi, da pripada uslužbencu plača, ako ni mogel opravljati službe in so to zakrville razmere službodajalca. Ker je pregledovanje parne turbine nedvomno smatrati za zadržek, ki so ga zakrville razmere službodajalca, morate dobiti za tiste dneve mezdo na vsak način plačano.

Razno

Skrb Čehoslovaške za brezposelno mladino. Delovna združenja brezposelne mladine sestavljajo neporočeni mladi ljudje moškega spola. Delovni teden traja 40 ur in 8 ur tedensko se porabi za oddih in vzgojne namene, posebno za povzdigo duha. Vsak delavnik od 7.30 uri je zajtrk, potem tehnični vodje posameznih oddelkov pojasnijo spored dela in ob 8. uri predelavci odvedejo svoje oddelke na delo. Ob 10. uri je kratek odmor. Ob 12. uri kosilo z enournim odmorom. Ob 17. uri se neha delo in se delavci razidejo na svoje domove. Oni, ki nimajo svojega mesta v domači družini, odidejo v svoja privatna stanovanja. **Skupnih ubikacij vojaškega sistema ni.** Prestolnica Praga ima svoja delovna združenja. Vsak delavec dobi delovno obleko in potrebno opremo ter Kč 12 dnevno. Od teh pride Kč 7 za dnevno hrano. Kč 5 se pa izplača koncem tedna, t. j. Kč 35.— v gotovini. Poleg tega plača mesto samo ves bolniški in nezgodni ter zavarovalni prispevek za slučaj onemoglosti in starosti, to se pravi, vse socialne dajatve za delavca tako, da delavec v delovnem združenju ni prav nič zapostavljen za svojim tovarišem izven združenja. Iz tega se vidi, da se z ustanavljanjem delovnih združenj rešuje vprašanje nezaposlenosti na podlagi demokratičnih pogojev, ker se nobenega brezposelnega ne sili v delovna združenja, ki imajo demokratičen značaj, ne kot v drugih državah, kjer imajo vojaški ustroj kot prisilna taborišča. (Kar bi nekateri »führerji« radi uvedli tudi pri nas.)

Kaj bo z Italijo? Nekateri politiki in nepolitiki že ugibljejo, kaj bo z Italijo, ki drvi s svojo pustolovščino v Afriki v svoj notranji razkroj, če se ji posreči ali ne. Tako vedo nekateri povedati, da je bil znani Nobile v Rusiji študirat ruski sovjetski sistem, češ, da bo Mussoliniju praktični svetovalec, ko Mussolini v skrajni zadregi izvede novo »socialistično« revolucijo. S kakšnimi namerami se bavi Mussolini, zunanjemu svetu ni znano. Verjetno pa je, da se bavi z vprašanjem, ki končno pride na dnevni red. Mussolini se bo moral odločiti, kaj storiti potem, ko bo Italija gospodarsko popolnoma strta. To vprašanje pa ne bo tako lahko. Gospodarski polom utegne Mussolinija

izločiti, kdo bo njega naslednik, kako bo ta reševal Italijo, je pa še tajno vprašanje duhovnih sil, ki bodo v odločilnem trenutku prevladovale v javnem mnenju. Vsekakor je vojna v današnjih razmerah velik riziko za kapitalistično družbo sploh, tembolj pa vojna, ki v javnosti ni našla opravičbe, marveč le obsodbo.

Ptuj

Naši obrtniki in delovni čas. Kljub vsem tozadevnim predpisom se mnogi naši obrtniki ne zmenijo za zakonite naredbe glede dela vajencev in pomočnikov. Ki delajo po navadi 12 do 14 ur dnevno, seveda brez doplačila za nadurno delo. Da tudi šivilje niso na boljšem, je razumljivo.

... bo napravila oblast temu izkorisčanju konec. Kdor ima več dela, naj vzame novo moč, saj jih ne manjka.

Kdo je kriv? Okoli 60 brezposelnih, ki so delali na cesti Lasigovci—Polenšak (ptujski srez) že v avgustu l. l., še do danes ni dobilo izplačnega svojega zaslužka, ki znaša okoli Din 120 za delavca. Nekateri so dobili potrdila (kakor vam pošiljamo na vpogled), a ker trgovec na taka potrdila ničesar ne da, še ti reveži vedno čakajo na že davno zaslužno mezdo in se vprašujejo, kdo nosi odgovornost za tako početje? — **Brezposelni delavec.**

Kulturni pregled

Mariborsko gledališče

Štefan Kostov: Zlati rudnik. Komedija v štirih dejanjih. Bil je za nas dogodek, ko smo prvič gledali bolgarsko dramo na slovenskem odru. Pred predstavo je govoril uvodne besede prof. Sedivý in nam pedal kratek pregled mlade bolgarske književnosti. Občinstvo je dramo navdušeno sprejelo, četudi je kazala precej začetniško stopnjo bolgarske dramatike. Igrali so dobro, režija je bila primerna in je marsikatero praznoto v igri zabilasala.

»Bajadera« nam je že znana opereta z lepo Kalmanovo glasbo. V letošnji sezoni jo zopet igrajo z uspehom, vendar so bile prejšnje vprizoritve v splošnem bolše.

Književnost

»Kronika slovenskih mest« IV., (zadnja številka drugega letnika, se kakor vse prejšnje, odlikuje po lepi opremi in raznovrstni vsebini. Dr. Rudolf Andrejka opisuje novo poslopje mestnega muzeja ljubljanskega (bivšo Auerspergovu palačo). Anton Vodnik nadaljuje članek o kiparju Francescu Robbu, Rafko Fabiani pa objavlja študijo o orgljah v ljubljanskih cerkvah. Dr. Rudolf Andrejka zgodovino Primčeve hiše v Ljubljani, znane po vlogi Primčeve Julije v Prešernovem pesništvu. Dr. Stanko Škerlj nas seznanja z italijansko dramo v stari Ljubljani, dr. Metod Dolenc pa z ljubljansko rokopisno zbirko pravnih obrazcev izza 30 letne vojne. Anton Podbevšek nam predločuje nastanek narodnih domov v Sloveniji. Lojze Pipp rezultate ljudskega štetja 1880. l. Janko Jarc pa piše o 500 letnici Novega mesta. Inž. Lojze Prezelj obravnava kmetijsko vprašanje v Veliki Ljubljani. Leopold Stanek pa, kako so si razlagali ljubljanski potres l. 1895. Zelo zanimiv je članek Franje Pivka o mariborski letalski stotnji v letih 1918-19. v katerem so objavljeni tudi trije propagandni letaki v prekmurskem narčju, ki so jih naša letala trosila tiste dni po Prekmurju. Davorin Ravljen opisuje Judenburg in tamošnjo novo grobnico kranjskih Janezov in udeležbo Slovencev ob njeni lanskoletni otvoritvi. Neimenovani pa opisuje judenburški upor leta 1918. Številka je obilno ilustrirana med tekstom in s tremi celostranskimi tabelami, med temi večbarvni portret Primčeve Julije. Pridelano je tudi kazalo za cel letnik, ki vsebuje nad 400 strani. Stane letno 60 Din in se naroča pri Mestnem nač. kult. odd., v Ljubljani.

Tivar-obleke

Rabite obleko za delo?

Pri nas jo dobite za . . . . . Din 140.—

Potrebna Vam je praznična obleka?

Pri nas jo dobite za . . . . . Din 240.—

Seveda tudi brez kape ne morete biti!

Imamo veliko izbiro po ceni . . . . . Din 12.—

Zima je! Potrebna je zimska suknja!

Zopet Vas mi najboljše postrežemo . . . . . Din 320.—

Kratka suknja stane pa samo . . . . . Din 140.—

Dežuje! Zopet smo mi, ki Vas najboljše poslužimo!

Naši nepremočljivi hubertusi po . . . . . Din 320.—

Vaša soproga potrebuje nov plašč.

Naši plašči za dame so naš ponos!

Dobite ga že za . . . . . Din 290.—

Posetite nas brezobvezno,

in našli boste nekaj tudi za Vas!

Tivar-obleke